

LAPSZEMLE

A THE NIPPON EXLIBRIS ASSOCIATION NEWSLETTER 140. számában a címlapon közlik Mark Severin (1906-1987) belga művész rézkarcát. Az ex librisen hiányos öltözékben kuporgó hölgy látható. (Az illusztráció gyenge minősége miatt azt nem tudtuk reprodukálni.) Az alkotásról cikket író Uchida elmondja, milyen határtalan örömet okozott számára az Európából kapott, erotikus témájú kisgrafika. Ugyanis Japánban még 30 évvel ezelőtt is tilos volt a művészek számára ilyen jellegű alkotások kiállítása, velük szemben a cenzúra nagyon szigorú volt.

Egyik további cikküket Hoshi úr írta, aki orvos-doktor ugyan, de maga is készíti szakmájára utaló ex libriseket. Lelkes gyűjtője is a kisgrafikának, melyet ő „papír ékszer”-nek nevez.

Híradást olvastunk arról is, hogy Sanghai közkönyvtára, mely Kína legnagyobb ilyen intézménye, 2007 februárjában rendezte meg első exlibris-kiállítását.

A hajós témájú lapokat gyűjtők számára érdekes lehet a lapnak az a cikke, mely 9 képpel mutatja be az 1853-ban kifutott Perry flotta kapitányát és hajóit.

A szlovén OBVESTILA 174. száma arról ad hírt, hogy egyesületük 40. évfordulójának ünnepe sikeresen folyt le. Ausztriából delegáció érkezett a zenei programmal színesített eseményre. A társ-egyesületektől és egyéni gyűjtőktől érkezett jókívánságokért e számban is köszönetet mond a vezetőség.

A cseh KNIZNIJ ZNACKA 2007/3. számában Rosemarie Eschenbach német nyelvű írását is közlik. A német szerző beszámol ebben a cseh művészekkel fennálló szívélyes kapcsolatairól, név szerint is említve kedvenceit. A cikkből az is kitűnt, milyen sokat tesz a cseh művészek megismertetéséért, műveik kiállításáért Németországban.

Az EXLIBRIS NYT 2007/2. száma – fényképek közlése mellett – köszönti a 85. életévét betöltött Lorentz May grafikusművészt.

NORDISK EXLIBRIS TIDSSKRIFT 2007/2. száma az Esculap-ábrázolásokról közöl cikket. Apolló fia, Esculap, az orvostudomány istene volt az antik hitvilág szerint. Jelképe, a kígyó, bölcsességét szimbolizálta. Skovenberg cikke ennek megjelenítéséről szól az ex libriseken, négy ilyen lap képét is közölve.

Grazina Didelyté fényképével emlékeznek meg a nemrég elhunyt művésznőről.

Ismét „magyar számnak” tekinthetjük az EXLIBRIS ABOENSIS 59. számát, melyben Leila Lehtiranta finn újságíró beszámol Budapesten és Erdélyben tett látogatásairól. Az első cikk a KBK májusi klubnapját idézi fel, amikor tagságunk a Kézműipari Szakközépiskolát látogatta meg. (Az eseményről beszámolót közölt Ürmös Péter is lapunk 2007/2. számában.) Mivel a látogatás napja közel volt a vizsgamunkák leadási határidejéhez, a vendégek ezek befejező munkálataiba és az eredményekbe tekinthettek be. A finn szerző írásában megemlíti Farkas Katalin és Francia Réka munkáját, a vizsgadarabok méltatása mellett még fényképet is közöl a

lapban Erdélyi Anita, Nagy Péter és Hardy Nikoletta növendékekről.

A következő írásban a finn szerző König Róbert grafikusművésszel történt találkozásának élményeiről számol be. Egyesületünk elnöke a Képzőművészeti Egyetem épületében fogadta vendégeit: az újságírónót és kitűnő magyar nyelvismerettel rendelkező férjét, Juhát.

A házaspár korábban látogatást tett Kolozsváron, ahol felkeresték Gábor Dénest. Cikkében a neves tudós és gyűjtő jellemzéseként a szerző elmondja, hogy ő az az ember, aki mindent tud arról, amit az ex libris gyűjtése az utolsó fél évszázadban jelent - Ugyanekkor ismerkedtek meg Takács Gábor grafikkal is, akinek Kalevala-illusztrációira felfigyeltek és amelyek Erdélyben különös jelentőséggel bírnak.

A SELCEXPRESS 69. száma arról ad hírt, hogy tizenhét évi szolgálat után lemondott tisztségéről Josef Burch, a svájci egyesület elnöke. Utódja Stefan Hausherr lett. Kettőjük búcsúzó, illetve bemutatkozó levelét főhelyen közli a folyóirat. Az új elnök nem „újonc” a szakmában. Korábban évekig dolgozott az egyesület vezérkarában. Főfoglalkozása Winterthur város könyvtárához köti, ahol megnyitotta a svájci egyesület a SELC archívumát. – A lap híryanaga, lapszemléje imponálóan gazdag. A világ exlibris-lapjai között két korábbi számunk ismertetése is szerepel itt.

Az előbbieken említett lapszámmal kaptuk meg azt az új svájci kiadványt, mely PAUL FLURY MŰVÉSZETÉRŐL szól. Nem mindennapi személyiséget idéz meg a svájci egyesület új tagilletmény-füzete. A címben jelzett művész német-svájci gyökerekkel Brazíliában született, 91 évet élt, svájci földön növekedett, de Franciaországban teljesedett ki művészete. Munkásságának nincsenek magyar vonatkozásai. Hogy mégis ismertetjük a 42 oldalas, A4 formátumú, kartonkötésű kiadványt, az az egyik szerző iránt érzett megbecsülésünk jele. Ugyanis Svájcban élő honfitársnőnk, Vermes Júlia a mű egyik szerzője, aki Anna Stiefel szerzőtársával együtt, szívós kutatómunkával, az internet segítségével fényt derített e homályban maradt művész családi viszonyaira, munkásságára.

Az 1877-ben született, alig egyéves Fluryt özvegy édesanyjával együtt a nyomor Brazíliából Bázélbe kényszerítette. Itt lesz serdülő korában kereskedő, miközben az ipariskola esti tanfolyamát is látogatja. 1897-ben Párizsban vállalt kereskedői

Paul Flury grafikája

állást, amellel rézkarc-tájképeket is készít. 1900-ban Zürichben képezi tovább magát, majd 1904-ben végleg Párizsban telepszik le. A Salon-ban 1909-ben állítják ki első rézkarcát. Ez idő tájt ilyen tájképeit a külföldi turisták szívesen vásárolják.

Első ex librisét 1911-ben készítette s a következő években ezek száma növekedik. A kiadvány közli 83 egységből álló ex-libris-alkotásjegyzékét. Valamennyi rézkarc-technikával készült és szinte kizárólag tájakat, épületeket ábrázolnak. Stílusa nem tér el a századelő európai grafikájának hagyományaitól, lapjai nemes egyszerűséggel a természet szeretetét sugározzák. Paul Flury 1968-ban hunyt el a Párizs melletti Chatou-ban.

KÖNYVESPOLC

SZILÁGYI IMRE

kisgrafikai alkotásjegyzéke

Összeállította: Csernát Gábor (Debrecen, 2007)

Kedves gyűjtőtársunktól, Csernát Gábortól Hajdúböszörményből kaptuk a borítékot, amelyben elküldte címünkre Szilágyi Imre debreceni grafikusművész kisgrafikai munkáinak alkotásjegyzékét. Tudtuk, hogy évek óta nagy szorgalommal és odaadással végzi ezt a munkát. Saját műveik regisztrálását egyébként maguknak az alkotóművészeknek kellene folyamatosan vezetniük, ám ők többnyire vagy egyáltalán nem törődnek alkotásaik dokumentálásával, vagy sajnálják rá az időt, holott különösen az alkalmazott grafikában, a sokszorosító eljárással készült műveknél ez nagyon fontos, hogy például az ex libris és az alkalmi grafikák gyűjtői szisztematikusan és konkrétan gyűjthessék, kereshessék az őket érdeklő lapokat, műveket, témákat, technikákat stb.

Ezúttal a művész segítségével és instrukciói alapján, nagyon precízen és szakszerűen Csernát Gábor, a szenvedélyes gyűjtő állította össze az alkotásjegyzékét és ő is jelentette meg. Amint írja, a könyvecske 100 oldal terjedelemben, sok illusztráció kíséretében 1966-tól 2006 végéig tartalmazza Szilágyi Imre kisgrafikáinak bibliográfiai leírását, technikai adatait. A művész a különböző díszokleveleket, emléklapokat, könyvborítókat és egyéb alkalmi grafikákat is – méretüktől függetlenül – a kisgrafikák közé sorolta, mivel azok szabad grafikái között nem szerepelnek, s külön nyilvántartást pedig talán luxus lenne számukra is készíteni.

A kiadvány elején Dr. Varga Gábor főiskolai tanár, neves könyvtervező művész és lelkes ex libris gyűjtő összefoglalja Szilágyi Imre életútját mintegy másfél oldal terjedelemben, amelyben szól a művész pályakezdetéről, miután végzett az Egri Tanárképző Főiskolán a jeles mester, Blaskó János tanítványaként, majd méltó örökébe lépett a két világháború közötti neves grafikus generáció, a debreceni grafikusművészek egyesülete törekvéseinek. 1998-ban egyik alapító tagja lett az újjáalakult Ajtósi Dürer Egyesületnek. Tömören jellemzi az írás Szilágyi Imre ex libris művészetét, kiemeli, hogy sok-sok könyvjegye mellett nagyszámú klasszikus és kortárs szerző könyvéhez is rajzolt illusztrációkat, mint pl. Szabó Dezső, Nyíró József, Csokonai Kalendáriumok, Kányádi Sándor, Újvári Zoltán és sokan mások. Felsorolja külföldi és hazai kiállításait, tucatnál is több kitüntetését, nívódíjait, stb.

E fontos életrajzi és pályakép felvázolása után következik a könyvecskében a rövidítések és jelmagyarázatok jegyzéke, amely az alkotásjegyzék által felsorolt műveken található összes rövidítést feloldja, illetve felsorolja, majd ismerteti a

grafikai technikák nemzetközi egyezményes jeleit, amelyeket a művész alkalmaz.

A mintegy 1043 tételben felsorolt grafikai lapok leírása mellett (név, téma, technika, méret) a kiadványban Szilágyi Imre negyvenkét jelentős, karakteres ex librisének az ábrája is látható. A gyűjtők részére nélkülözhetetlen alkotásjegyzék a hátsó borító belső oldalára ragasztott hibajegyzék teszi teljessé, amely teljes egészében a szenvedélyes és áldozatkész, igazi kisgrafika-gyűjtő Csernát Gábor szorgalmát, odaadását és tudását dicséri.

Király Zoltán

(A kiadvány beszerezhető akár ex libris vagy más grafika ellenében is a szerzőnél, Csernát Gábor, 4220, Hajdúböszörmény, Jókai Mór u. 2/1. fsz. 2.)

IMOLAY LENKEY ISTVÁN: AZ ÉN TOMPA MIHÁLYOM

A KBK tagsága a 2006. évi 3. számunkból értesülhetett arról, hogy a mohácsi Szőlőhegyen élő polgárok kulturális célú szervezkedésbe kezdtek. A Hegyibeszédések Baráti Társasága címet viselő társulás a szellemi élet ápolásán kívül irodalmi, képzőművészeti tartalmú füzeteket is megjelentet. Első kiadványaikról szóló, fent említett cikkünk után még két további lapszámban ismertettük újabb füzeteket.

Szeptemberben a posta immár a nyolcadik ilyen kiadványt hozta. Ebben ugyan nincs szó kisgrafikáról, így nem tartoznék lapunk profiljába, azonban a szerző személyisége miatt nem hagyhatjuk említés nélkül. A füzet összeállítója ugyanis dr. Imolay Lenkey István egyesületünk vezetőségi tagja, országszerte ismert író, kultúrtörténész. A 48 oldalas, bordó táblájú füzet Az én Tompa Mihályom címet viseli és benne a neves gyűjtő a költőnek több olyan versét közli, melyek számára a legkedvesebbek. A háromoldalnál is több bevezető tanulmányban a szerző elmondja, miért kedves számára szülőföldje költője. Gömör vidékén született és ott élt sokáig, ahol Tompa Mihály csaknem egy emberöltőn át lelkipasztorként szolgált. A költő verseivel diák korában ismerkedett meg Tompa Anna tanárnő közvetítésével.

A versek olvasásakor meggyőződhetünk arról, miért tekintik joggal Tompát – Petőfi és Arany mellett – a népies triász harmadik tagjának.

A versek közé sorolva a füzetben Szigeti Szabó János lavírozott tusrajzai láthatók. A borító Szabó László István munkája.

Dicsérendő újítás, hogy a füzet végén a szerző fényképe és életútjának ismertetése is szerepel, kiterjedt szakírói munkásságára utaló számos adat közlésével.

Soós Imre

CSÚCSTELJESÍTMÉNY: AZ IDEI ANKARAI KIÁLLÍTÁS KATALÓGUSA

Az utóbbi évek legnívósabb kiállítási katalógusa lesz majd maradandó emléke az Ankarában 2007-ben megrendezett 2. Nemzetközi Exlibris-pályázatnak. A törökországi Hacettepe egyetem alapításának negyvenedik és az Ankara Exlibris Society létrejöttének tizedik évfordulójára emlékező pályázaton 43 ország 996 alkotója 3237 kisgrafikával vett részt.

A zsűri elnöke, a svájci Benoit Junod a katalógus előszavában elmondja, döntésüket milyen megfontolások alapján hoz-